

“กรรมการรับ-จ่ายเงิน” ลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินโดยไม่ทักท้วง ... ?

โดย นายนิรญา อินทร พนักงานคดีปกครองชำนาญการ

กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

คดีปกครองที่นำมาฝากกันฉบับนี้

เป็นกรณีของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการรับ-จ่ายเงิน ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐและต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คดีนี้เริ่มต้นจากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพบว่า ในการดำเนินโครงการตามมาตรการเพิ่มค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง โดยโครงการดังกล่าวกำหนดให้เบิกจ่ายจากเงินนอกงบประมาณเป็นค่าแรงงานทั่วไป จำนวน ๖๘ คน ค่าแรงงานช่างฝีมือ จำนวน ๒๖ คน

แต่ไม่มีราษฎรเป็นผู้รับจ้างตามบัญชีการจ้างงาน เพราะหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการได้ว่าจ้างเอกชนซึ่งมีอาชีพเป็นผู้รับเหมาทำงานตามโครงการ

หลังจากโครงการแล้วเสร็จก็ได้จัดทำหลักฐานการรับสมัครแรงงานราษฎร บัญชีการจ้างแรงงานเพื่อจ่ายเงินให้แก่ราษฎร โดยปลอมแปลงลายมือชื่อราษฎรผู้รับเงินค่าจ้างทั้งหมด รวมทั้งจัดทำบันทึกการควบคุมงานก่อสร้างเพื่อให้เชื่อว่าการดำเนินการจ้างแรงงานและจ่ายเงินค่าจ้างแรงงานราษฎรในโครงการจริง

หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และต่อมาได้มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

โดยมีคณะกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานเงินกู้พิเศษเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วย เนื่องจากคณะกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ มีหน้าที่รับเช็คจากเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เขียนเช็คแล้วนำไปขึ้นเงินที่ธนาคารเพื่อนำไปจ่ายเป็นค่าแรงงานแก่ราษฎร แต่ไม่ได้ทำหน้าที่ กลับยินยอมลงลายมือชื่อในต้นเช็ค และด้านหลังของเช็คมอบให้บุคคลอื่นนำเช็คส่งมอบให้บุคคลภายนอกและผู้รับเช็คได้นำเช็คไปขึ้นเงินที่ธนาคาร

คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ เห็นว่าคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้มีอำนาจพิจารณาให้ยกอุทธรณ์

จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

โดยกล่าวอ้างว่า ในวันที่ออกคำสั่งแต่งตั้งได้ออกไปปฏิบัติงานนอกสำนักงาน จึงไม่ทราบคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ และได้ลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงิน ภายหลังจากการดำเนินโครงการและมีการเบิกจ่ายเงินไปแล้ว

ปัญหาว่า ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ ?

โดยมีข้อเท็จจริงที่รับฟังคดีได้ว่า ในวันเดียวกันกับวันที่ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ นั้น ส่วนการคลังได้เบิกจ่ายค่าแรงงานราษฎรโดยจ่ายเป็นเช็คส่งจ่ายในนามคณะกรรมการรับ-จ่าย

เงินค่าแรงงานฯ โดยระบุชื่อคณะกรรมการทั้งสี่รายเป็นผู้มีอำนาจรับเงินตามเช็ค โดยมีกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ ๒ คน ลงลายมือชื่อในต้นขั้วเช็คและด้านหลังของเช็คมอบให้บุคคลอื่นนำเช็คส่งมอบให้บุคคลภายนอก (ผู้รับเหมาก่อสร้าง) และผู้รับเช็คได้นำเช็คไปขึ้นเงินที่ธนาคาร

หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่การเงินผู้ทำหน้าที่เบิกจ่ายเงินได้นำหลักฐานใบสำคัญรับเงินให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ ลงลายมือชื่อรับเงินค่าแรงงานของราษฎรย้อนหลังเพื่อให้การเบิกจ่ายถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยเกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ ว่า การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ เพื่อให้ทำหน้าที่ในการรับเงินและนำเงินไปจ่ายให้แก่ราษฎร ไม่ได้มีหน้าที่เพียงการรับเงินเท่านั้น แต่จะต้องนำเงินไปจ่ายให้แก่ราษฎรด้วย เมื่อคณะกรรมการไม่ได้นำเช็คจากเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เขียนเช็คแล้วนำไปขึ้นเงินที่ธนาคารและนำไปจ่ายเป็นค่าแรงงานแก่ราษฎร แต่ได้ลงลายมือชื่อในต้นขั้วเช็คและสลักหลังของเช็คให้แก่บุคคลซึ่งมิใช่ผู้ที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ จึงเป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย

สำหรับข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า ไม่ทราบคำสั่งที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการรับ-จ่าย เงินค่าแรงงานฯ เนื่องจากได้ออกไปปฏิบัติงานนอกสำนักงานจะมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ทราบคำสั่งที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ ในวันนั้น แต่ต่อมาเมื่อเจ้าหน้าที่การเงินผู้ทำหน้าที่จ่ายเช็คนำหลักฐานใบสำคัญรับเงินให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ ลงลายมือชื่อรับเงินค่าแรงงานฯ และผู้ฟ้องคดีก็ลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงิน จึงถือว่าได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ แล้ว

ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินว่าเป็นไปโดยถูกต้องหรือไม่ มีการจ่ายเงินค่าแรงให้กับราษฎรถูกต้องหรือไม่ หากมีการเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องรายงานผลการตรวจสอบให้หน่วยงานของรัฐทราบเพื่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหายดังกล่าวที่เกิดขึ้น แต่กลับลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินโดยมิได้ทักท้วงหรือดำเนินการตรวจสอบว่าการเบิกจ่ายเงินว่าเป็นไปโดยถูกต้องหรือไม่

ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะเป็นกรรมการรับ-จ่ายเงินค่าแรงงานฯ มิได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำหรับจำนวนค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องชดใช้ให้แก่หน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนเท่าใดนั้น ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๕๖/๒๕๖๑

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว เป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีให้กับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นกรรมการรับ-จ่ายเงิน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่อื่นตามอำนาจหน้าที่ของตนต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายด้วยความถูกต้อง ระมัดระวัง ละเอียดและรอบคอบตามวิสัยและพฤติการณ์ ประการสำคัญคือ ต้องตระหนักต่อการทำ “หน้าที่ราชการ” อันเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะและประชาชนโดยส่วนรวม (ปริกษาศีปกรรณ ได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)